

ਭਾਗ X IX -(1) | ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਘੰਟੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਇਹ ਤੱਥ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਾਰੇ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਪੁਰਸ਼ ਇਮਾਨਦਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਾਦ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੋਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਜੇਕਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਗਲਤ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ।

ਮੈਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਖੇਤਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਨਿਵਾਰਕ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਛੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਖੇਤਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕੇ. ਐਸ. ਕੇ

ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਰੈਫਰੈਂਸ

ਐਸ. ਐਸ. ਦੁਲਟ ਅਤੇ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ ਜੇ. ਜੇ. ਦੇ ਅੱਗੇ

ਦੇਲਤ ਰਾਮ ਨਰੂਲਾ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ
ਤਰਸਿੱਕਾ
ਬਨਾਮ
ਪੰਜਾਬ
ਰਾਜ ਅਤੇ
ਹੋਰ
ਖੰਨਾ, ਜੇ.

ਆਮਦਨ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ

ਰਾਜਸਥਾਨ, - ਜਵਾਬਦਾਰਤਾ

1962 ਦਾ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਸੰਦਰਭ ਨੰ. 56।

ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਐਕਟ (1922 ਦਾ XI)- ਐੱਸ. 3 ਅਤੇ 23 - ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫਰਮ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰ
ਆਉਣਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ—ਉਸ ਨੂੰ
ਫਰਮ ਤੋਂ ਨੂੰ ਮੁਨਾਫਾ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ—ਕੀ ਉਸਦੀ ਆਮਦਨੀ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਹੋਰ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੀ
ਆਮਦਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਹੈ।

1965

ਸਤੰਬਰ, 2

ਮੁਲਾਂਕਣ ਫਰਮ ਦੌਲਤ ਰਾਮ-ਹੰਸ ਰਾਜ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ 'ਚ 47.25 ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਸੀ। ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਦੇ
ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਅਤੇ ਨੌਂ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਭਾਈਵਾਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਭਾਈਵਾਲੀ-ਡੀਡ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ
ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਦਸ ਵਿਅਕਤੀ ਫਰਮ ਦੌਲਤ ਰਾਮ-ਹੰਸ ਰਾਜ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ 47.25
ਪੈਸੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਸ ਸ਼ੇਅਰ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲਾਭ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਦਸ ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ
ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਹਿੱਸਾ 15/47.25 ਹੈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ
ਡੀਡ ਨੂੰ ਅਸਲੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਦੌਲਤ ਰਾਮ ਹੰਸ ਰਾਜ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ, ਦੌਲਤ ਰਾਮ ਹੰਸ ਰਾਜ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ,
ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹਿੱਸਾ, ਭਾਵ 47.25 ਪਾਈ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੈਸੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਦੀ ਅਤੇ ਨੌਂ
ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ। ਭਾਈਵਾਲੀ ਦੇ ਡੀਡ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀ। ਇਹ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸ
ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਆਮਦਨ ਕੁਝ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਨੌਂ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਸੀ। ਇਸਲਈ,
ਇਸਦੇ ਸਰੋਤ 'ਤੇ ਆਮਦਨੀ ਦਾ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸ ਲਈ ਦੇਣਦਾਰ
ਸਿਰਫ ਉਸਦੀ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਉਸਦੀ ਅਸਲ ਆਮਦਨੀ ਤੋਂ ਵੱਧ

ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ

ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਐਕਟ (1922 ਦਾ ਐਕਟ XI) ਦੀ ਧਾਰਾ 66(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਵਾਲਾ: -

"ਕੀ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੌਲਤ ਰਾਮ-ਹੰਸ ਰਾਜ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰਡ ਫਰਮ ਵਿੱਚ

ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ 47.25/192 ਹਿੱਸਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ 1,34,944 ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਾਰੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਗਣਨਾ

ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਜਾਂ ਇਸ ਦਾ ਸਿਰਫ 15/47.25?"

ਕਿਰਪਾ ਰਾਮ ਬਜਾਜ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਯਸ਼ ਪਾਲ ਮਾਹਨਾ ਦੇ ਨਾਲ, ਜੇ.ਐਲ ਭਾਟੀਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਥ ਮੋਗਾ,
ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਹਰਦਿਆਲ ਹਾਰਡੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਦਲੀਪ ਕੇ. ਕਪੂਰ ਅਤੇ ਐਸ.ਪੀ. ਅਗਰਵਾਲ, ਵਕੀਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ,
ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਆਰਡਰ

ਦੁਲਟ, ਜੇ. ਦੁਲਟ, ਜੇ.—ਇਹ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 66 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਹੈ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਾਲਾ ਲਾਲਾ ਦੌਲਤ
ਰਾਮ ਨਰੂਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸੰਦਰਭ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1951-52 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਮਦਨ-ਕਰ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਪੈਦਾ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਲੇਖਾ ਸਾਲ 31 ਮਾਰਚ, 1951 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਸੀ। ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਕੋਲ ਕਈ
ਸਰੋਤ ਸਨ। ਆਮਦਨੀ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੌਲਤ ਰਾਮ-ਹੰਸ ਰਾਜ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਨਾਮਕ ਫਰਮ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ
ਭਾਈਵਾਲੀ ਸੀ। ਉਸ ਫਰਮ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਇੱਕ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ 47.25 ਪਾਈ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ
ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਵਾਲੇ ਦਸ ਹੋਰ ਭਾਈਵਾਲ ਸਨ। ਇਹ ਭਾਈਵਾਲੀ ਕਾਰੋਬਾਰ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1950 ਤੋਂ 31
ਮਾਰਚ, 1951 ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ
ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੋਂ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਰੁਪਏ ਆਇਆ ਸੀ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਾਲ ਲਈ 1,34,944।

ਜਦੋਂ ਇਹ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਹੋਰ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਆਮਦਨ ਦਾ ਸਾਰਾ ਹਿੱਸਾ, 1,34,944, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਉਸਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਨੌਂ ਹੋਰ ਹਿੱਸੇ ਸਨ। ਇਸਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ 30 ਮਾਰਚ, 1951 (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਬੀ) ਦੀ ਇੱਕ ਭਾਈਵਾਲੀ ਡੀਡ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ, ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ, ਲਾਲਾ ਦੌਲਤ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਸਾਲ ਲਈ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਇੱਕ ਆਬਕਾਰੀ ਠੇਕਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। 1950-51, ਅਤੇ ਉਹ ਲਾਲਾ ਦੌਲਤ ਰਾਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। 0-3-11^{1/4} ਜਾਂ, ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, 47.25 ਪਾਈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 30 ਮਾਰਚ, 1951 ਦੇ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਡੀਡ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਹੋਰ ਨੌਂ ਧਿਰਾਂ, ਰੁਪਏ ਦੇ ਉਕਤ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਸਨ। ਉਸ ਡੀਡ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ 0-3-11^{1/4} ਲਾਲਾ ਦੌਲਤ ਰਾਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਿਰਫ਼ 0-1-3 ਹੈ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਡੀਡ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਈਵਾਲੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸੀ, ਯਾਨੀ ਕਿ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1950 ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ, 1951 ਤੱਕ, ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਲਾਭ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ। 0-3-11^{1/4} ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਸਮੇਤ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1950 ਦੀ ਭਾਈਵਾਲੀ-ਡੀਡ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਏ) ਵਿੱਚ, ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੂੰ 47.25 ਪਾਈ ਸ਼ੇਅਰ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਬੇਸ਼ੱਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸ਼ੇਅਰ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਹੋਰ ਦਸ ਭਾਈਵਾਲਾਂ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸ਼ੇਅਰ 30 ਮਾਰਚ, 1951 (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਬੀ) ਦੀ ਦੂਜੀ ਡੀਡ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਅਤੇ ਨੌਂ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ 47.25 ਪੈਸੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸਾਰੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਉਸਦੀ ਆਮਦਨੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਡੀਡ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਬੀ), ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਅਸਲ ਆਮਦਨ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ, ਨੇ ਉਸ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਦੂਜੀ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਡੀਡ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਬੀ), ਅਸਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਦੋਂ

ਦੌਲਤ ਰਾਮ
ਨਾਰਨੀਆ
ਬਨਾਮ
ਕਮਿਸ਼ਨਰ
ਆਮਦਨ
ਟੈਕਸ,
ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ
ਰਾਜਸਥਾਨ
ਦੁਲਟ, ਜੇ.

ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੁਆਰਾ ਮਾਮਲਾ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੂਜੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਡੀਡ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਬੀ), ਅਸਲੀ ਸੀ, ਪਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਇਸਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿ ਸਾਰੀ, ਪਹਿਲੀ ਭਾਈਵਾਲੀ-ਡੀਡ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਆਮਦਨ, ਯਾਨੀ 47.25 ਪਾਈ, ਉਸਦੀ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਮੰਨੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਰਤੀਲਾਲ ਬੀ. ਦਫਤਾਰੀ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (1), ਜਿਸ ਨੇ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਚੁਣਿਆ। ਮਹਾਲੀਰਾਮ ਸੰਥਾਲੀਆ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (2) ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਦੂਜਾ ਕੇਸ ਵਧੇਰੇ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਬੰਬਈ ਅਤੇ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਇਹ ਦੋ ਫੈਸਲੇ! ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਜਦੋਂ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣ ਲਈ ਕਿਹਾ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ-

"ਕੀ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਸਾਰੀ ਰਕਮ ਰੁ. 1,34,944, ਦੱਲਤ ਰਾਮ-ਹੰਸ ਰਾਜ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰਡ ਫਰਮ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ 47.25/192 ਹਿੱਸਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸਦਾ ਸਿਰਫ 15/47.25?

ਸਾਨੂੰ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਧਾਰਨਾ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ 30 ਮਾਰਚ, 1951 (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਬੀ) ਦੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਦੀ ਡੀਡ ਸੱਚੀ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਮੱਗਰੀ ਬਿਆਨ ਸੱਚ ਹਨ। ਉਸ ਡੀਡ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 1 ਤੋਂ 9 ਧਿਰਾਂ, 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1950 ਦੀ ਡੀਡ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਭਾਈਵਾਲੀ ਫਰਮ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ 0-3-11^{1/4} ਰੁਪਏ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਸਨ

(ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਏ), ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਸ ਸ਼ੇਅਰ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲਾਭ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਦਸ ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਥਨ ਸੱਚ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਫਰਮ, ਦੈਲਤ ਰਾਮ-ਹੰਸ ਰਾਜ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹਿੱਸਾ, ਅਰਥਾਤ, 47.25 ਪਾਈ, ਨਹੀਂ ਸੀ। 30 ਮਾਰਚ, 1951 ਦੀ ਦੂਜੀ ਡੀਡ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ 9 ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਆਮਦਨ ਕੁਝ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਨੌਂ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸਦੇ ਸਰੋਤ 'ਤੇ ਆਮਦਨੀ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸ ਦੇਣ ਲਈ ਜੇ ਕੁਝ ਦੇਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸਿਰਫ ਉਸਦੀ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ 'ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਅਸਲ ਆਮਦਨ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। 47.25 ਪਾਈ। ਇਹ ਸੀ ਰਤੀਲਾਲ ਬੀ. ਦਫਤਾਰੀ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (1) ਵਿੱਚ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਦੀ ਲਾਈਨ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਭਾਈਵਾਲੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਭਾਈਵਾਲੀ ਦੇ ਡੀਡ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਦਾ ਲਾਭ ਦਾ ਹਿੱਸਾ 14,661 ਰੁਪਏ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੀ ਰਕਮ ਉਸ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਸਿਰਫ ਦੋ-ਪੰਜਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਚਾਰ ਹੋਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਹ ਸਮਝੌਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੰਜ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਲਾਭ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਿਸੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਫਰਮ ਦੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਧਾਰਾ 23(5)(ਏ) ਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਨੂੰ ਲਗਾ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਆਮਦਨ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਦੀ ਅਸਲ ਆਮਦਨ ਸੀ। , ਅਤੇ ਉਹ ਅਸਲ ਆਮਦਨ ਉਹ ਸੀ ਜੋ ਰਕਮਾਂ ਨੂੰ ਕੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਚੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੋੜਿਆ ਗਿਆ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਉਸਦੀ ਅਸਲ ਆਮਦਨ ਨਹੀਂ ਬਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਅਸਲ ਆਮਦਨ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਥਾਰਟੀ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ, ਰਾਜਾ ਬੇਜੇਏ ਸਿੰਘ ਡਯੂਰੀਆ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਬੰਗਾਲ (3) ਦਾ

ਫੈਸਲਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਡੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਲਾਰਡ ਮੈਕਮਿਲਨ ਨੇ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ "ਜਦੋਂ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ 'ਸਾਰੀ ਆਮਦਨ' ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਹ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਚਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ"। ਜੇ, ਇਸਲਈ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਥਿਤੀ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਵੱਖਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ, ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਇੱਕ ਖਾਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਇਸਦੇ ਸਰੋਤ 'ਤੇ ਆਮਦਨ ਦਾ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਿੰਨਤਾ ਦੀ ਲਾਈਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਬੰਬੇ ਸਿਟੀ II ਬਨਾਮ ਸੀਤਲਦਾਸ ਤੀਰਥਦਾਸ (4) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ, "ਉਸ ਰਕਮ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚੋਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਰਕਮ ਜੋ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਇਹ; ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ [ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ਼ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ, ਬੰਬਈ II ਬਨਾਮ ਸੀਤਲਦਾਸ-ਤੀਰਥਦਾਸ (4)], ਰਤੀਲਾਲ ਬੀ. ਦਫਤਾਰੀ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (1) ਵਿੱਚ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਤੀਲਾਲ ਬੀ. ਦਫਤਾਰੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੀਤਲਦਾਸ ਤੀਰਥਦਾਸ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਸੀਤਲਦਾਸ ਤੀਰਥਦਾਸ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨਿਰਭਰ ਸੀ, ਰਤੀਲਾਲ ਬੀ. ਦਫਤਾਰੀ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਸੀਤਲਦਾਸ ਤੀਰਥਦਾਸ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹੀ ਸਿਧਾਂਤ ਰਾਜਾ ਬੇਜੇਏ ਸਿੰਘ ਡਧੂਰੀਆ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜੋ ਪਾਇਆ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਡਧੂਰੀਆ ਦਾ ਕੇਸ ਸੀਤਲਦਾਸ ਤੀਰਥਦਾਸ I ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਰੂਲਾ ਦੇ ਤੱਥ ਵੱਖਰੇ ਸਨ। ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ, ਸੀਤਲਦਾਸ ਤੀਰਥਦਾਸ, ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਆਮਦਨ ਦੀ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ

ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਆਮਦਨ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਾਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਪਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕਿਹਾ, ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਰਕਮ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕੋਈ ਚਾਰਜ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜਾ ਬੇਜੋਏ ਸਿੰਘ ਡਯੂਰੀਆ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸੀਤਲਦਾਸ ਤੀਰਥਦਾਸ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਆਮਦਨ ਖੁਦ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰਤੀਲਾਲ ਬੀ. ਦਫਤਾਰੀ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ, ਇਹ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਮਿਸਟਰ ਹਾਰਡੀ ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ 30 ਮਾਰਚ, 1951 ਦੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਡੀਡ ਦੁਆਰਾ, ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਖਾਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਸੀ। ਉਹ ਇਸ ਸਪੁਰਦਗੀ ਲਈ ਭਾਈਵਾਲੀ ਡੀਡ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਾਭ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਕੁਝ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। 30 ਮਾਰਚ, 1951 ਦੀ ਡੀਡ ਸੱਚਮੁੱਚ ਇਹੀ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਿਸਟਰ ਹਾਰਡੀ ਦੀ ਦਲੀਲ ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਖੁਦ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਆਮਦਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਡੀਡ ਵਿਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ।

ਡੀਡ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਹਨ-

“ਜਦੋਂ ਕਿ 10 ਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਐਲ. ਦੈਲਤ ਰਾਮ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਸਾਲ 1950-51 ਲਈ ਬੇਲਾ ਰੇਡ, ਸਦਰ ਬਾਜ਼ਾਰ, ਪਹਾੜ ਗੰਜ, ਸਬਜ਼ੀ ਮੰਡੀ, ਗੋਲੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਅਤੇ ਕਰੇਲ ਬਾਗ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਲਈ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਆਬਕਾਰੀ ਠੇਕਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ (ਇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਈਵਾਲੀ ਫਰਮ ਦੈਲਤ ਰਾਮ-ਹੰਸ ਰਾਜ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਨੂੰ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਕਤ ਐਲ. ਦੈਲਤ ਰਾਮ ਦਾ ਉਕਤ ਠੇਕੇ ਵਿੱਚ 3/11^{1/4} ਰੁਪਏ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ 1 ਤੋਂ 9 ਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਤੱਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇੱਥੇ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ 3/11^{1/4} ਰੁਪਏ ਦੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਹਨ।“

ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਥਨ ਸੱਚ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਕਿ 30 ਮਾਰਚ, 1951 ਦੀ ਡੀਡ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਵਿਅਕਤੀ ਰੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ। 3/11^{1/4}, ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਫਰਮ, ਦੈਲਤ ਰਾਮ-ਹੰਸ ਰਾਜ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ 47.25 ਪਾਈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਸੀ। ਡੀਡ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਬੀ) ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਕਿ ਫਰਮ, ਦੈਲਤ ਰਾਮ-ਹੰਸ ਰਾਜ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ, ਵਿੱਚ 47.25 ਪਾਈ ਸ਼ੇਅਰ, ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਨਾ ਸਿਰਫ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਡੀਡ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਬੀ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਆਮਦਨ ਕੇਵਲ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਲਕਿ ਉਸ ਆਮਦਨ ਦਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਉਸਦੀ ਅਸਲ ਆਮਦਨ ਸੀ।

ਇਹ ਕਲਕੱਤਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਬਾਕੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਿਸਟਰ ਹਾਰਡੀ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮਾਮਲਾ ਮਹਾਲੀਰਾਮ, ਸੰਥਾਲੀਆ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (2) ਵਜੋਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਰਤੀਲਾਲ ਬੀ. ਦਫਤਾਰੀ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਰਗੇ ਹੀ ਸਨ। ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਮਹਾਲੀਰਾਮ ਸੰਥਾਲੀਆ, ਬਨਾਰਸ ਸਟੀਲ ਰੋਲਿੰਗ ਮਿੱਲਜ਼ ਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਫਰਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ, ਜਦੋਂ ਇਸਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ 'ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਰੱਥਾ' ਵਿੱਚ ਫਰਮ ਦਾ ਭਾਈਵਾਲ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਡੀਡ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਉਸਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਨਿੱਜੀ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਦੇ ਨਾਮ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਹਿੱਸਾ ਸਿਰਫ ਉਸਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ। ਮੈਸਰਸ ਰਾਧਾਕਿਸ਼ਨ ਸੰਥਾਲੀਆ ਨਾਮਕ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫਰਮ ਦੀ ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਵੀ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਉਸਦੇ ਅਨੁਪਾਤਕ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਕਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ, ਇੱਕ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ

ਉਹ ਆਪਣੀ 'ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਰੱਥਾ' ਵਿੱਚ ਬਨਾਰਸ ਸਟੀਲ ਰੋਲਿੰਗ ਮਿੱਲਜ਼ ਦਾ ਭਾਈਵਾਲ ਸੀ, ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਫਿਰ ਧਾਰਾ 23 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਆਮਦਨ ਕਰ ਐਕਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵਾਰ ਰਜਿਸਟਰਡ ਫਰਮ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸਦੀ ਆਮਦਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਤਾਂ ਉਸ ਆਮਦਨੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ, ਜੇ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਤਮ ਸਿਰਲੇਖ ਦੁਆਰਾ ਡਾਇਵਰਸ਼ਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਦਲੀਲ ਦੇ ਦੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਰਥ ਹਨ- (1) ਕਿ ਇੱਕ ਫਰਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਮਦਨ-ਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਪ-ਭਾਈਵਾਲੀ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਈਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਉਸਦਾ ਨਾਮ, ਅਤੇ (2) ਕਿ ਇੱਕ ਭਾਈਵਾਲੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਹੈ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਆਮਦਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਦੀ ਆਪਣੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਰਾਏ ਨਾਲ ਪਹਿਲੀ ਝੜਪ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਮਦਰਾਸ ਬਨਾਮ ਸਿਵਾਕਾਸੀ ਮੈਚ ਐਕਸਪੋਰਟਿੰਗ ਕੰਪਨੀ(5) ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿੱਥੇ ਸੁਭਾਰਾਓ, ਜੇ., ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਫਰਮਾਂ ਦੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਜਾਂ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਮਿਲ ਕੇ ਕੋਈ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਾਥੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਉਪ-ਭਾਈਵਾਲੀ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲਿਆ ਹੈ, ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਕੁਝ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਇੱਕ ਹੋਰ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਗੁਜਰਾਤ ਬਨਾਮ ਏ. ਅਬਦੁਲ ਰਹੀਮ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ (6)। ਦੂਸਰਾ ਅਰਥ ਰਾਜਾ ਬੇਜੇਏ ਸਿੰਘ ਡੂਧੂਰੀਆ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਟਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੀ ਆਮਦਨ ਹੈ ਜੇ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਯੋਗ ਹੈ। ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਬੰਬੇ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਲਕੱਤਾ ਦੇ ਚਿੰਸਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਰਤੀਲਾਲ ਬੀ. ਦਫਤਾਰੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬੰਬਈ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਤਰਕ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਕਰ ਐਕਟ ਦੇ ਅਸਲ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਸਵਾਲ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹੈ: ਕੀ ਦੌਲਤ

ਰਾਮ-ਹੰਸ ਰਾਜ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਫਰਮ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਅਧੀਨ ਸ਼ੇਅਰ, ਯਾਨੀ 47.25 ਪਾਈ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਕੀ ਇਹ ਉਸ ਦਾ ਅਤੇ ਨੌਂ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਸੀ? ਵਿਅਕਤੀ, ਉਸਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਿਰਫ 15/47.25 ਪਾਈ ਹੈ? ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ 30 ਮਾਰਚ, 1951 (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਬੀ) ਦੇ ਡੀਡ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਮੋੜਦਾ ਹੈ। ਮਿਸਟਰ ਹਾਰਡੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿੱਸਾ ਖੁਦ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਡੀਡ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਬੀ) ਦੁਆਰਾ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੇ ਸਿਰਫ ਰੁਝ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਲਾਭ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਮੇਤ ਦਸ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸ੍ਰੀ ਬਜਾਜ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਡੀਡ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਬੀ) ਦਾ ਸਹੀ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਿੱਸਾ ਖੁਦ ਉਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਦਸ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ। ਡੀਡ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਬੀ), ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਨਾਮ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸ਼ੇਅਰ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਡੀਡ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਦਸ ਵਿਅਕਤੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹੋ ਰਾਏ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਜੇ ਮੈਂ ਉਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹਾ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰਤੀਲਾਲ ਬੀ. ਦਫਤਾਰੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਕਿ ਡੀਡ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਬੀ), ਮਿਤੀ 30 ਮਾਰਚ, 1951, ਅਸਲ ਹੈ, ਮੈਂ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪੁੱਛੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਾਰੀ ਰਕਮ 1,34,944 ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਪਰ ਇਸਦਾ ਸਿਰਫ 15/47.25 ਹੈ। ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭ ਦੀ ਉਸਦੀ ਲਾਗਤ 250 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਦੌਲਤ ਰਾਮ
ਨਾਰਨੀਆ
ਬਨਾਮ
ਕਮਿਸ਼ਨਰ
ਆਮਦਨ
ਟੈਕਸ,
ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ
ਰਾਜਸਥਾਨ
ਦਲਟ, ਜੇ.

ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ

ਬਹਾਦਰ, ਜੇ.

ਰਿਵੀਜ਼ਨਲ ਸਿਵਲ

ਆਰ.ਐਸ. ਨਰੂਲਾ ਜੇ. ਦੇ ਅੱਗੇ

ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ,

ਬਨਾਮ

ਚੰਨਣ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1965 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 639.

ਕੇਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ (1908 ਦਾ V)—ਆਰਡਰ 43, ਨਿਯਮ 1 (ਆਰ) ਅਤੇ ਆਰਡਰ 39, ਨਿਯਮ 1 ਤੋਂ 3—ਆਰਡਰ 39 ਦੇ ਨਿਯਮ 1 ਅਤੇ 2 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ-ਆਰਡਰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਦਰਖਾਸਤ ਦੀ—ਕੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ, ਚਾਰੇ ਸਾਬਕਾ ਧਿਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇ ਕਿ ਕੇਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1908 ਦੇ ਆਰਡਰ 39 ਦੇ ਨਿਯਮ 1 ਜਾਂ 2 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਦੀ ਧਾਰਾ (ਆਰ) ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੇਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 43 ਦਾ ਨਿਯਮ 1 ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਪਰ ਕੇਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 39 ਦੇ ਨਿਯਮ 1 ਜਾਂ ਨਿਯਮ 2 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਰਡਰ ਅਤੇ ਆਰਡਰ ਦੇ ਨਿਯਮ 1 ਜਾਂ ਨਿਯਮ 2 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(1) (1959) 36 ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ. 18.

(2) (1958) 33 ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ. 261.

(3) (1933) 1 ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ. 135.

(4) (1961) 41 ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ. 367

(5) (1964) 53 ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ. 204.

(6) ((1965) 55 ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ. 651.

ਸੀਮਾ ਰਾਈ (ਅਨੁਵਾਦਕ)

ਡਿਸਕਲੇਮਰ : ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜਿਹ ਦਿਤੀ ਜਾਏਗੀ।